

VIŠA STALEŽ

Nekoliko godina nakon završetka Drugog svjetskog rata, Anton je sa suprugom i troje djece preselio iz malog rudarskog mjesta u jedan veći grad u Bosni. Možda se zvao i Anto, pa je ono zadnje "n" dodao kako bi mu ima manje ličilo na ono Poglavnikovo, jer se ime Anto najčešće daje djeci u Bosni, Anton u Sloveniji, Ante u Dalmaciji i Hercegovini, Antun u Slavoniji... No, znam da je dobio stan od poduzeća JDŽ¹ u novoizgrađenoj zgradi, u neposrednoj blizini željezničkog kolodvora i Radione za popravak vagona i lokomotiva, gdje je bio zaposlen. Radio je na radnom mjestu blagajnika, zbog čega je njegova supruga Marica bila vrlo ponosna i nije propuštala priliku da posvuda istakne kako je njen muž službenik. Glumila je veliku gospođu, ponašala se bahato i bila je vrlo prgava, zajedljiva i ohola osoba. Ne znam je li završila više od četiri razreda osnovne ali znam da je bila kućanica i da nigdje nije bila zaposlena.

U to vrijeme, na inicijativu Partije, često su bile organizirane zabave na kojima su uz glazbu, ples, jelo i piće, kolektivno proslavljani kojekakvi državni praznici. Narodu je život bio težak nakon Drugog svjetskog rata, a posebno u ono vrijeme kad je drug Tito rekao Staljinu "ne" ono povijesno ili je bilo obrnuto kako to danas neki povjesničari pričaju. Zbog toga je bilo potrebno narodu ponuditi kruha i igara. A tih je godina baš bila velika suša, pa je uz teško siromaštvo vladala i nestašica hrane. Kruha je bilo malo, pa su onda ostale igre i zabave. Ne pojaviti se na takvim zabavama, moglo se tada protumačiti kako baš nisi oduševljen tadašnjom komunističkom vladavinom i njenim režimom. Pogotovu ako si bio službenik u državnom poduzeću kao blagajnik Anto(n). Gospođa Marica i njen suprug nisu imali puno prijatelja jer se baš nisu voljeli družiti, nisu plesali, bili su škrti, a na tim je zabavama trebalo nešto i potrošiti.

Za razliku od njih, bračni par iz prizemlja, susjedi iz iste zgrade takve zabave nisu nikad propuštali. Ne zbog toga da budu viđeni, nego naprosto zato što su bili vesele naravi, voljeli su društvo, zabave, ples i imali su puno prijatelja. On je bio bravar, a ona radnica u obližnjoj tvornici.

Jedne prilike su Anto(n) i njegova supruga, kad više nisu mogli izbjegavati te kolektivne proslave državnih praznika, zaključili da se moraju pojaviti bar na jednoj od njih. Nastao je problem jer gospođa Marica nije imala odgovarajuću odjeću za takvu priliku. Nešto je "uparila" ali fali joj još vesta. Bila je prisiljena tražiti pomoć susjetki. Kako su se tada susjedi puno više družili, zblížavali i pomagali nego danas, ona se požalila susjedama, jer čemu služi susjed ako neće u nevolji pomoći? Usprkos tome što nije bila omiljena, neke su joj ipak odlučile pomoći tako što će ponuditi nešto od svoje skromne odjeće. Gospođa Marica je zaključila da joj najbolje odgovara jedna vesta susjede Munevere, supruge strojovođe sa drugog kata, a ova je bila spremna da joj je posudi za odlazak na zabavu.

Zabava je bila prava sindikalna. Velika sala Socijalističkog saveza radnog naroda, stolovi prekriveni šarenim stolnjacima, zastave državna, partijska i republička. Boce s pićem i pravim staklenim čašama, drvene kancelarijske stolice sa naslonima, profesionalni konobari... Ponešto je bilo i za pojesti: slani i slatki buffet, kako se to onda zvalo....Orkestar: harmonika, gitara, violina saksofon, bubnjevi, kontrabas... Tu su se zajedno našli: direktori, službenici, lokalni političari, radnici, poslovođe, partijski dužnosnici, pripadnici svih naroda i

narodnosti...

Gospođa Marica se uglavnom nametala da bude u društvu sa suprugama viđenijih službenika i političara, jer kako je sama govorila, ona kao žena blagajnika "...spada u višu stalež".

No, nije moglo ostati nezapaženo da njen susjed, bravar iz prizemlja, jako dobro pleše i to ne samo sa svojom suprugom nego i sa mnogim drugaricama i gospođama, koje su mu rado bile partnerice. Vidjelo se da ima fine manire, da je veliki kavalir, lijepo odjeven i kulturnan. U jednom momentu kad su viđenije gospođe, među koje se susjeda Marica utrpala, to zapazile upitale su se glasno:

-Zna li netko onog druga što tako lijepo pleše? Izgleda baš kao neki fini gospodin!

Gospođa Marica se požurila pohvaliti:

- Eeee, to je vam moj susjed iz prizemlja!

A kada su je pitale čime se on bavi i što zapravo radi, rekla je:

-Ma, kucka nešto čekićem oko vagončića!

No, zabava je prošla, tračevi su se još prepričavali, kad je došlo vrijeme da gospođa Marica susjedi Muneveri vrati vestu. Ona je to i učinila uz neskriveni prezir rekavši:

-Uh, kakva ti je vesta - crvena i ružna! Ništa ne valja i ne vrijedi. Samo sam se s njom obrukala. Svi su u mene buljili i tračali kako sam loše odjevena.

Petrinja, 03.04.2023. godine

Anto Fačko, dipl. inž. stroj.